

Odlišné stanovisko
člena Súdnej rady Slovenskej republiky JUDr. Mariána Fečíka k uzneseniu
Súdnej rady Slovenskej republiky č. 352/2025 zo dňa 18. novembra 2025

Na základe § 6 ods. 12 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon o Súdnej rade**“), využívam svoje právo a k uzneseniu Súdnej rady Slovenskej republiky č. 352/2025 zo dňa 18. novembra 2025 pripájam odlišné stanovisko k obsahu schválenej prílohy.

Predmetom prejednávanej veci bolo prijatie odpovede na príslušnú etickú dilemu. Hoci som sa ako člen Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „**Súdna rada**“) už takéhoto rozhodovania viackrát zúčastnil, až pri tejto dileme som sa snažil vymedziť hranice toho, čo je pri sudcovskej činnosti otázkou zákonnosti a čo otázkou etiky a v akom rozsahu sa tieto navzájom prekrývajú.

V tejto súvislosti som preto začal hľadať normatívny základ oprávnenia Súdnej rady prijímať odpovede na etické dilemy.

K právomoci Súdnej rady Slovenskej rady prijímať odpovede k etickým dilemám

Základným ustanovením v tomto smere je jednoznačne Čl. 141a ods. 6 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „**ústava**“), podľa ktorého *„Do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí vydávať zásady sudcovskej etiky v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy.“*

Podľa Čl. V (Zodpovednosť za porušenie zásad a konzultačná činnosť) odseku 1) Zásad sudcovskej etiky *„Do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí:*

- a) prijímať stanoviská k interpretácii zásad sudcovskej etiky na návrh sudcu, osoby oprávnenej podať návrh na začatie disciplinárneho konania alebo na návrh disciplinárneho senátu,*
- b) poskytovať odpovede na konkrétne otázky a etické dilemy sudcov.“*

Citované oprávnenie Súdnej rady prijímať stanoviská k interpretácii zásad sudcovskej etiky a poskytovať odpovede na konkrétne otázky a etické dilemy sudcov (ďalej len „**stanoviská a odpovede v etických veciach**“), však nie je upravené v žiadnom ustanovení ústavy alebo zákona, ale len v zásadách sudcovskej etiky.

Medzi oprávnením prijať zásady sudcovskej etiky a prijímať stanoviská a odpovede v etických veciach však vidím zásadný rozdiel. Zásady sudcovskej etiky predstavujú kvázi normatívny akt, v rámci ktorého sú spôsobom typickým pre normotvorbu vymedzené príslušné etické normy.

Oproti tomu stanovisko a odpoveď v etickej veci má povahu individuálneho aplikačného aktu zásad sudcovskej etiky na určitú činnosť, resp. správanie sa sudcu, ktorý smeruje mimo štruktúry Súdnej rady. Vzhľadom na formuláciu takéhoto stanoviska alebo odpovede môže byť nimi zasiahnuté aj do subjektívnych práv sudcu, ak je sudca z ich obsahu alebo

z priložených podkladov identifikovateľný a jeho prejav bol v stanovisku, resp. odpovedi označený za rozporný so zásadami sudcovskej etiky.

V nadväznosti na uvedené sa preto domnievam, že ústavné ale i zákonné zmocnenie pre určitý mocenský orgán upraviť určitú oblasť spoločenských vzťahov normatívnym spôsobom v sebe nenesie súčasne oprávnenie v tejto oblasti uskutočňovať individuálne rozhodovanie.

Inak povedané, ak ústavodarca zveril Súdnej rade (len) oprávnenie vydávať zásady sudcovskej etiky, jeho súčasťou nebolo súčasne oprávnenie vydávať stanoviská a odpovede v etických veciach.

Pokiaľ by totiž ústavodarca chcel, aby Súdna rada takýmto oprávnením disponovala, mohol tak urobiť legislatívne spôsobom uvedeným v Čl. 141b ods. 2 ústavy, pri ktorom vo vzťahu k pôsobnosti Súdnej rady podľa Čl. 141a ods. 6 písm. b), h) a i) ústavy, zveril výslovne oprávnenie prijímať stanoviská, a to na základe vlastného preverovania, ňou zaobstaraných alebo od štátnych orgánov získaných podkladov a vyjadrenia dotknutej osoby.

Oprávnenie Súdnej rady prijímať stanoviská a odpovede v etických veciach pritom nie je výslovne upravené ani zákonom, či už zákonom č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. justičnými zákonmi zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. zákonom č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Jedinou výnimkou je znenie § 25 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), ktoré sa však týka stanoviska podávaného Súdnou radou disciplinárnemu senátu na účel disciplinárneho konania proti sudcovi.

Na porovnanie uvádzam, že pri prokuratúre zákon výslovne zveruje oprávnenie prijať Etický kódex prokuratúry Rade prokurátorov Slovenskej republiky (§ 217a zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry), a súčasne výslovne oprávňuje Etickú komisiu prokuratúry vydávať písomné stanoviská a odporúčania posudzujúce etické otázky a etickú prijateľnosť správania sa prokurátorov (§ 217b ods. 3 a 4 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry).

Na základe uvedeného sa preto domnievam, že ústavné zmocnenie Súdnej rady prijať zásady sudcovskej etiky v sebe neobsahuje oprávnenie súčasne prijímať stanoviská a odpovede v etických veciach a takúto právomoc nemožno založiť ani v samotných zásadách sudcovskej etiky.¹

Chcem zdôrazniť, že nespochybňujem potrebu prijímania stanovísk a odpovedí v etických veciach Súdnou radou. Ich význam a prínos pre sudcov, ale i verejnosť považujem za nesporný. Problematickým je však pre mňa nedostatočné normatívne zakotvenie tejto právomoci.

¹ Analogicky tu možno poukázať na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudky sp. zn. 5Svzn/2/2012 z 29.4.2013 a sp. zn. 8 Svzn 1/2010 z 1. júla 2010), v zmysle ktorej, ak zákon zmocňuje upraviť určitú oblasť právnych vzťahov všeobecne záväzným nariadením obce, nemôže obec týmto nariadením založiť právomoc starostu individuálne rozhodovať v danej oblasti.

Potreba, resp. opodstatnenosť určitej právomoci jej existenciu totiž nezakladá. Želanie je síce otcom myšlienky, nie však právomoci štátneho orgánu, ktorá v zmysle Čl. 2 ods. 2 ústavy musí byť daná ústavou alebo zákonom.²

Právomoc štátneho orgánu zároveň nemožno založiť na analógií, ktorá slúži (zjednodušene povedané) na preklopenie medzier v hmotnoprávnej ale i procesnej úprave, avšak nemôže byť podkladom pre samotný výkon verejnej moci.

Rovnako ani dlhodobý výkon tejto právomoci zo strany Súdnej rady sám o sebe neznamena, že táto právomoc bola Súdnej rade zverená, i keď priznávam, že táto skutočnosť môže byť indikátorom toho, že moje obavy a závery sú mylné. Jediniec spochybňujúci systém býva totiž oveľa častejšie „bláznom než mesiašom“.

Napriek tomu som však považoval za potrebné verejne vyjadriť moje pochybnosti o tom, že Súdnej rade bolo *lege artis* zverené oprávnenie prijímať stanoviská a odpovede v etických veciach a to minimálne ako úvahu nad príslušnou právnou zmenou *de lege ferenda*.

K odpovedi k etickej dileme

Nestrannosť a nezávislosť sú základné atribúty súdnictva, ako aj výkonu funkcie sudcu. Nestrannosť a nezávislosť sudcu je možné (zjednodušene povedané) vnímať vo vzťahu k výkonu funkcie sudcu ako aj vo vzťahu k občianskemu životu sudcu.

Odrazom nestrannosti a nezávislosti sudcu pri výkone funkcie v procesnej rovine je inštitút vylúčenia sudcu z dôvodu jeho zaujatosti.

Podľa môjho názoru etický rozmer nestrannosti a nezaujatosti sudcu nemožno spájať priamo s konaním a rozhodovaním sudcu. V opačnom prípade by sa súčasne posudzovala zákonnosť rozhodovania vo veci ako aj etika tohto rozhodovania, čo by mohlo viesť k absurdným záverom o tom, že určité súdne rozhodnutie je zákonné, avšak neetické a naopak.

Takáto „schizma“ by potom sama o sebe bola popretím inštančného postupu, ktorý ako jediný má slúžiť na odstraňovanie pochybení v súdnom rozhodovaní, a súčasne by predstavovala spochybnenie autority súdnej moci realizovanej predovšetkým prostredníctvom súdnych rozhodnutí.

Na základe uvedeného by preto predmetom posudzovania v rámci etickej dilemy nemali byť skutočnosti týkajúce sa zaujatosti sudcu v konaní.

Schválené znenie však v rámci východísk ako aj odpovede na etickú dilemu uvádza jednak právnú úpravu, ako aj judikatúru týkajúcu sa zaujatosti, resp. vylúčenia sudcu v konaní. Uvedené je podľa mňa metodologicky nesprávnym postupom, pretože takto koncipovanou

² Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 571/2014 z 17. marca 2015 „Právomoc orgánu verejnej moci je vymedzená ústavou a zákonom, nie želaniami osôb, ktoré ju v mene orgánu vykonávajú. Na začiatku stojí kreácia orgánov verejnej moci a vymedzenie ich kompetencie. Nasleduje ich ústavná činnosť a jej kontrola, aby postupovali v súlade s právnym poriadkom. Nahradenie ústavou alebo zákonom ustanoveného postupu vlastnou úvahou štátneho orgánu odporuje ústavnej úprave čl. 2 ods. 2 a je svojvôľou štátneho orgánu.“

odpoveďou je evokovaný záver, že Súdna rada v rámci etickej dilemy posudzovala aj zákonnosť postupu a rozhodovania sudcu v konaní.

Domnievam sa preto, že odpoveď na etickú dilemu vrátane východísk by mala byť formulovaná inak a to tak, aby v rámci nej bolo zreteľne odlišené, že sa táto odpoveď netýka postupu sudcu v konaní, ale jej predmetom je (výlučne) komunikácia medzi kolegami sudcami.

Z uvedených dôvodov preto súhlasím len s posledným odsekom navrhovanej odpovede na etickú dilemu, pričom by ho bolo vhodné doplniť v tom zmysle, že ním nie sú dotknuté oprávnenia predsedu a podpredsedu súdu pri výkone riadenia a správy súdu, ktorými však tiež nemôže byť zasiahnuté do nestranného a nezávislého rozhodovania sudcu.

Dôrazné rozlišovanie medzi nestrannosťou a nezávislosťou sudcu v rámci konania a rozhodovania a nestrannosťou a nezávislosťou sudcu v zostávajúcom rozsahu vrátane občianskeho života je pri zodpovedaní etických dilem nevyhnutné i z dôvodu, aby sa práve posudzovanie otázok etiky nestalo paradoxne prostriedkom nátlaku na sudcov zo strany Súdnej rady, ktorá je síce ústavným orgánom sudcovskej legitimacy, avšak nie je nestranným a nezávislým súdom.

V tejto súvislosti poukazujem na znenie § 69 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré vyslovene nedovoľuje, aby predmetom podania fyzickej alebo právnickej osoby, ktorým sa poukazuje na nevhodné správanie sa sudcov alebo iné nedostatky na súdoch, boli skutočnosti týkajúce sa súdneho konania alebo súvisiace s konaním a rozhodovaním v prejednávaných veciach. Analogicky by preto ani predmetom stanovísk a odpovedí Súdnej rady k etickým dilemám nemali byť skutočnosti týkajúce sa priamo súdneho konania alebo rozhodovania.

V Bratislave, dňa 19. novembra 2025

JUDr. Marián Fečík
člen Súdnej rady Slovenskej republiky